

Laitila

Laitilan kaupungin
Arviointikertomus vuodelta 2023
Tarkastuslautakunta

LAITILAN KAUPUNGIN TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2023

1. Tarkastuslautakunta

Kaupunginvaltuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

1.1. Tarkastuslautakunnan tehtävät ja ulkoinen tarkastus

- 1) valmistella kaupunginvaltuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko kaupunginvaltuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kaupungissa ja kaupunkikonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kaupungin ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- 6) valmistella kaupunginhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Kaupunginhallitus voi poiketa tarkastuslautakunnan esityksestä lautakuntaa koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi ja talousarvioksi kunnan hallintosäännön ja talousarvioesityksen yhteensovittamiseen liittyvästä perustellusta syystä.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa kaupunginvaltuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään kaupunginvaltuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Tarkastuslautakunta voi antaa kaupunginvaltuustolle muitakin tarpeellisia pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Kaupunginhallitus antaa kaupunginvaltuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

Tilintarkastuksen Laitilan kaupungissa on hoitanut kaupunginvaltuuston valitsemana BDO Auditor Oy. Vastuullisena tarkastajana on toiminut JHT, HT Sinikka Niitynperä ja 1.8.2023 alkaen JHT, KHT Sari Isaksson.

1.2. Tarkastuslautakunnan kokoonpano valtuustokaudelle 2021-2025:

Varsinaiset jäsenet

Puheenjohtaja Ari Ketoniemi
Varapuheenjohtaja Pertti Pokki
6.2.2023 asti
Varapuheenjohtaja Seppo Lehtola
6.2.2023 alkaen
Jäsen Tuire Kinnala-Helo
Jäsen Joonas Rinne
Jäsen Tiina Uusikartano
13.11.2023 asti
Jäsen Marketta Vuorinen
13.11.2023 alkaen

Henkilökohtaiset varajäsenet

Juha Laurila
Veikko Urhonen

Helvi Kähkölä
Aki Vainio
Lea Koskinen

Tarkastuslautakunnan sihteerinä on toiminut tietopalvelupäällikkö Tarja Saarela.

Tarkastuslautakunta on arviointityönsä suorittamista varten jakanut hallinto-organisaation mukaiset päävastuualueet tarkastuslautakunnan jäsenille lautakunnittain seuraavasti:

Kaupunginhallitus	Ari Ketoniemi
Rakennus- ja ympäristölautakunta	Tuire Kinnala-Helo
Sivistysvaliokunta	Joonas Rinne
Tekninen valiokunta	Pertti Pokki, Seppo Lehtola 6.2.2023 alkaen

1.3. Tarkastuslautakunnan toiminta

Lautakunta on kokoontunut tarkastusvuoden aikana seitsemän kertaa.

Lautakunta on tutustunut kaupungin toimintoihin vastuuviranhaltijoita haastattelemalla.

Hallintoa ja palvelutuotantoa lautakunnan jäsenet ovat seuranneet kaupunginhallituksen ja muiden toimielimien esityslistojen avulla omien vastuualueidensa mukaisesti.

Tarkastuslautakunnan hyväksytyn toimintasuunnitelman mukaan painopistealueena vuonna 2023 on ollut sivistystoimi.

Tarkastuslautakunnan pöytäkirjat ovat olleet nähtävillä kaupungin kotisivuilla.

Sidonnaisuusrekisteri

Kuntalain (410/2015) mukaan tiettyjen kunnan luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden on ilmoitettava julkisesti sidonnaisuuksistaan. Säännöstä on sovellettu 1.6.2017 alkaen.

Sidonnaisuusilmoitukset tehdään tarkastuslautakunnalle, joka saattaa ilmoitukset kaupunginvaltuustolle tiedoksi. Sidonnaisuusrekisteri on julkaistava yleisessä tietoverkossa.

Sidonnaisuusrekisteri on julkisesti nähtävillä kaupungin kotisivuilla. Sidonnaisuusilmoitukset on toimitettu kaupunginvaltuustolle tiedoksi 20.3.2023.

Tarkastustapaamiset vuoden 2023 toiminnan arviointia varten:

Sivistystoimen toiminnan ja talouden esittelyt

31.10.2023	Sivistystoimi
Laitilan kyläkoulu
Kappelimäen koulu
Yläkoulu
21.11.2023	Varhaiskasvatus
Lukio
13.12.2023	Kulttuuritoimi
Liikuntatoimi
13.02.2024	Nuorisotoimi
13.02.2024	Laitilan kaupungin hyvinvointikertomus ja -suunnitelma

Kaupunginjohtaja on tarkastusvuoden aikana neljässä kokouksessa esittänyt katsauksen ajankohtaisista asioista.

Kaupunginjohtaja, talousjohtaja ja toimialajohtajat esittelivät vuoden 2023 tilinpäätöksen sekä tietopalvelu- ja työhyvinvointipäällikkö esitteli henkilöstökertomuksen 2023 tarkastuslautakunnalle 13.2.2024.

2. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden asettaminen ja tavoitteiden toteutuminen

2.1. Kaupungin talous ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Tuloslaskelma vuodelta 2023 ei ole vertailukelpoinen edelliseen vuoteen, koska kuntien vastuu sosiaali- ja terveystalouksista siirtyi 1.1.2023 hyvinvointialueille. Toimintakulut olivat 49 % edellisvuoden toimintakuluista. Verotulot olivat 45 % ja valtionosuudet 50 % edellisvuoteen verrattuna.

Kaupungin tulos tilikaudelta 2023 oli 3,5 miljoonaa euroa ylijäämäinen, minkä jälkeen taseeseen on kertynyt ylijäämää yhteensä 12,3 miljoonaa euroa. Kaupunkikonsernin tulos tilikaudelta 2023 oli 3,2 miljoonaa euroa ja konsernitaseeseen on kertynyt ylijäämää yhteensä 13,3 miljoonaa euroa.

Voimassa olevassa taloussuunnitelmassa arvioidaan vuosien 2024 - 2026 olevan alijäämäisiä, yhteensä 4,9 miljoonaa euroa. Aiemmilta vuosilta kertyneet ylijäämät riittävät kattamaan arvioidun tulevan alijäämän, joten kuntalain tasapainovaatimus on täytetty. Talous on kuitenkin saatava mahdollisimman pian kestäväälle pohjalle, niin että tulot ja menot ovat tasapainossa.

Kuntien taloutta voidaan kuvata useilla tilinpäätöskirjassa esitetyillä tunnusluvuilla. Kriittiset tunnusluvut talouden arvioinnin kannalta ovat ne, joille valtio on asettanut raja-arvot arvioidakseen sitä, milloin kunta on erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa ja raja-arvojen ylittyessä voi asettaa kunnan arviointimenettelyyn.

Seuraavassa taulukossa on esitetty nämä kriittisimmät tunnusluvut raja-arvoineen ja voidaan todeta, että Laitilassa nämä ovat olleet kaikki hyväksyttävällä tasolla:

	2023	2022	2021
Kriteeri 1			
Kunnan tase on alijäämäinen Eikä pystytä kattamaan neljässä vuodessa	+12,3 M€	+8,8 M€	+7,1 M€
Kriteeri 2			
Konsernin alijäämä/asukas yli 1.000 e ja ed. vuonna yli 500 e	+ 1.578 €	+ 1.339 €	+ 1.244 €
Kriteeri 3			
Konsernin vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 %	172 %	125 %	132 %
Kunnan tuloveroprosentti on väh. 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kuntien keskimäärin	+ 0,74	+ 0,74	+ 0,73
Konsernin lainat ja vuokravastuut/asukas ylittää yli 50 %:lla kuntien keskimääräisen luvun	ei ylitä	ei ylitä	ei ylitä
Konsernin laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8	1,6	1,2	1,3

Valtuuston asettamat strategiset tavoitteet kestäväälle ja tasapainoiselle taloudelle ja niiden toteutumiset olivat seuraavat:

1. Talous on vakaa ja tasapainossa
 - * Mittari: Vuosikate kattaa poistot
 - * Tavoite toteutui.
2. Kaupunki velkaantuu vain kehittyäkseen
 - * Mittari: Kokonaisvelan suhde uudis- ja perusparannusinvestointeihin
 - * Toteutumaa ei esitetty suoraan mittarin mukaisena, mutta vuosikate kattoi investoinnit eikä velkaa otettu tilikaudella 2023.
3. Kestävä talous mahdollistaa laadukkaat palvelut ja toimivan infrastruktuurin rakentamisen
 - * Mittari: Yleinen kuntalaiskokemusmittari, alkuvaiheessa CSAT pohjainen tyytyväisyysmittari
 - * Tavoite ei toteutunut

Konsernin ohjaus tavoitteiden avulla

Tytäryhtiöille oli asetettu tavoitteita kaupungin talousarviossa ja niiden toteutumisesta on raportoitu toimintakertomuksessa.

2.2. Muiden tavoitteiden toteutumisen arviointi

Johtaminen ja kaupungin elinvoimaisuus

Vuoden 2023 alusta alkaen sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut on vastannut Varsinais-Suomen hyvinvointialue. Palveluiden järjestämistä vastuu siirryttyä hyvinvointialueelle, on Laitilan kaupungin tehtävänä jatkossa toimia sosiaali- ja terveystaloudellisten palveluiden osalta kuntalaisten edunvalvojana. Hyvinvointialueudistus vaikuttaa merkittävästi kaupungin palveluprosessien rajapintoihin.

Kaupungin johtamisessa ja päätöksenteossa tulee käyttää jatkossa enemmän asiantuntijoita asianmukaisten ja vaikutuksiltaan ennakoarvioitujen sekä kustannustehokkaiden päätösten aikaansaamiseksi.

Talousarvioiden määrärahojen käytön/lisämäärärahojen hakemisen osalta tulee noudattaa kaupungin taloushallinnon laatimia ohjeistuksia.

Kaupungin hankkeisiin liittyviä käytäntöjä pitää kehittää. Huomiota on kiinnitettävä myös määräaikoihin liittyen eri hankehakemuksiin.

Keskustan ja kylien kehittämistä tulee tehostaa kaupungin strategian mukaisesti.

Vanhusväestölle pitää rakennuttaa vaihtoehtoisia asumismuotoja, esim. senioritalo.

Toimitilaratkaisut on saatava toiminnallisesti ja taloudellisesti järkeviksi.

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan kaupungin omistajaohjausta on jäntevöitettävä mm. valvontaa lisäämällä.

Tarkastuslautakunta huomioi positiivisena asiana väkiluvun kasvun.

Hyvinvoiva henkilöstö

Yksi Laitilan kaupungin strategisista päämääristä

”Hyvinvoiva henkilöstö

Laitilassa kaupungin henkilöstö voi hyvin. Työyhteisössä jokainen kokee olevansa arvokas.

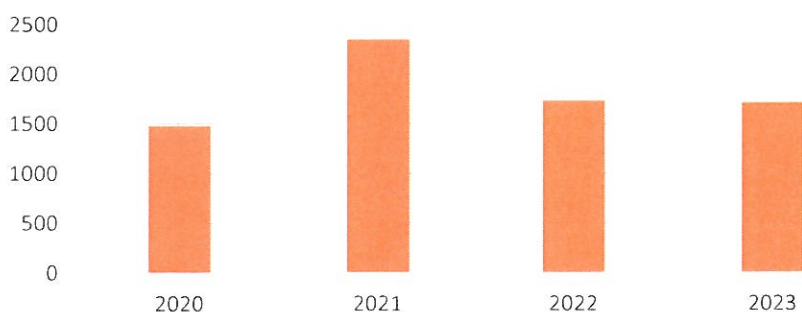
Kaupunki on nykyaikainen työnantaja, joka seuraa työelämän kehitystä. Johtaminen on laadukasta ja osaavaa sekä kehittyy muun työelämän mukana.

Henkilöstöllä on mahdollisuus kehittyä työtehtävissään, oppia uutta ja edetä urallaan. Työn ja vapaa-ajan tasapainosta huolehditaan. Työelämän joustot, mahdollisuudet etätööhön ja erilaisiin tapoihin tehdä töitä ovat Laitilassa arkipäivää.”

Kaupungin johdon ja esihenkilöiden toimintatavat eivät kaikilta osin tue riittävästi em. strategista päämäärää. Tulevien vuosien taloudelliset haasteet huomioiden pitää kiinnittää erityistä huomiota laadukkaaseen johtamistapaan ja henkilöstötuottavuuteen.

Tarkastuslautakunnan huolen aiheena ovat henkilöstön mielenterveys- ja sairauspoissaolojen määrä. Henkilöstön työhyvinvointia tulee edelleen kehittää ja tarkastella em. sairauspoissaoloja nykyisen käytännön mukaisesti (TOP 3 sairauspoissaolot). Tarkastuslautakunta seuraa jatkossa vuosittain em. toimenpiteiden vaikuttavuutta.

MIELENTERVEYSSAIRAUSPOISSAOLOT PÄIVINÄ
VUOSITASOLLA

Henkilöstöä tulee kohdella Hyvää kohtelua Laitilan kaupungissa –ohjeistuksen mukaisesti huomioiden oikein mitoitettut henkilöstöresurssit. Vaikuttavimmat keinot henkilöstön työhyvinvoinnin parantamiseksi ovat oikein mitoitettut henkilöstöresurssit.

Kaupungin työnantajakuvaan ja sen kehittämiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Yhä useamman työntekijän tulisi suositella Laitilan kaupunkia työnantajana. Em. asia ilmenee vuosittain tehtävästä työhyvinvointikyselystä mm. työyksikötasolla.

Sivistystoimi

Laitilan perusopetuksen oppilasmääräkehitys vuoteen 2030

(oppilasmäärät perustuvat syntyneisiin, sisältää kotikunnan saaneet maahanmuuttajat)

PERUSKOULUT YHTEENSÄ

luokat	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	yht.
2021 - 2022	98	120	99	116	104	109	105	102	93	0	946
2022 - 2023	88	109	113	102	115	102	108	104	105	0	946
2023 - 2024	86	102	105	122	104	121	115	116	107	0	978
2024 - 2025	94	86	102	105	122	104	129	115	116	0	973
2025 - 2026	70	94	86	102	105	122	107	129	115	0	930
2026 - 2027	63	70	94	86	102	105	131	107	129	0	887
2027 - 2028	66	63	70	94	86	102	110	131	107	0	829
2028 - 2029	73	66	63	70	94	86	106	110	131	0	799
2029 - 2030	62	73	66	63	70	94	94	106	110	0	738

VUOSILUOKAT 1 - 6 ja toiminta-alueittain etenevä opetus YHTEENSÄ

luokat	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	yht.
2021 - 2022	98	120	99	116	104	109	2	3	2	0	653
2022 - 2023	88	109	113	102	115	102	2	2	3	0	636
2023 - 2024	86	102	105	122	104	121	1	2	1	0	644
2024 - 2025	94	86	102	105	122	104	3	1	2	0	619
2025 - 2026	70	94	86	102	105	122	0	3	1	0	583
2026 - 2027	63	70	94	86	102	105	3	0	3	0	526
2027 - 2028	66	63	70	94	86	102	2	3	0	0	486
2028 - 2029	73	66	63	70	94	86	0	2	3	0	457
2029 - 2030	62	73	66	63	70	94	2	0	2	0	432

Varpeen koulu yhteensä

luokat	7	8	9	yht.
2021 - 2022	103	99	91	293
2022 - 2023	106	102	102	310
2023 - 2024	114	114	106	334
2024 - 2025	126	114	114	354
2025 - 2026	107	126	114	347
2026 - 2027	128	107	126	361
2027 - 2028	108	128	107	343
2028 - 2029	106	108	128	342
2029 - 2030	92	106	108	306

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota pienentyviin ikäluokkiin ja tästä aiheutuvaan muutostarpeeseen palvelurakenteessa.

Varpeen koulussa sisäilmasta oireilevien ilmoitusten määrä on kasvanut huomattavasti vuonna 2023. Laitilan kaupungin eri koulujen oppilaille tulee taata turvallinen ja terveellinen oppimisympäristö.

Kulttuuritoimi järjestää laadukkaita palveluja kaupunkilaisille pienellä henkilöstöresurssilla.

Sivistystoimi on nopeilla toimillaan integroinut ukrainalaiset lapset valmistavaan opetukseen.

Tekninen toimi

Kaupungin takuun alaisten rakennushankkeiden reklamaatioiden osalta tulee muuttaa toimintatavat kaupungille edullisemmiksi ja korjata rakennusvirheet urakoitsijan toimesta.

Kaupungin eri kiinteistöjen korjaustoimenpiteiden ennakointia pitää kehittää; rakenteiden kunnon tarkastaminen/kartoitukset pitää tehdä suunnitelmallisesti.

Selvityspyynnöt tietyistä arviointikertomuksen kohdista

Tarkastuslautakunta edellyttää, että seuraaviin arviointikertomuksen kohtiin annetaan selvitys toteutettavien toimenpiteiden osalta:

- kaupunki kuntalaisten edunvalvojana sosiaali- ja terveystoimien siirryttyä hyvinvointialueelle
- asiantuntijoiden vaikuttavampi käyttäminen kaupungin johtamisen ja päätöksen teon tukena sekä päätösten vaikutusten ennakoarvioinnissa
- omistajaohjauksen järkeväyttäminen
- toiminnallisesti ja taloudellisesti järkevät toimitilaratkaisut
- vanhusväestön vaihtoehtoiset asumismuodot
- kaupungin elinvoimaisuuden, keskustan ja kylien kehittäminen
- hankekäytäntöjen tehostaminen
- talousarvion määrärahojen käytön / lisämäärärahojen hakemisen ohjeistusten noudattaminen
- ylimmän johdon tulee tarkastella omaa sekä esihenkilöiden johtamis- ja muita työn tekemisen tapoja sekä henkilöstöresurssien riittävyyttä henkilöstömme työhyvinvoinnin tukemiseksi
- muutokset sivistystoimen palvelurakenteeseen liittyen pienentyvään oppilasmäärään
- reklamaatioiden asianmukainen hoitaminen
- kiinteistöjen korjaustoimenpiteiden suunnitelmallinen ennakointi vuosittain
- kausiurakoitsijoiden rakennushankkeiden toimenkuvan ja -laajuuden määrittely

Kaupunginvaltuuston tulee lähettää arviointikertomus käsiteltäväksi lautakunnille/valiokunnille ja kaupunginhallitukselle. Näiden tulee antaa selvityksensä valtuustolle määräaikaan mennessä. Tämän jälkeen kyseiset vastineet tulee antaa tiedoksi tarkastuslautakunnalle viimeistään 30.9.2024.

Yhteenveto

Tarkastuslautakunta on tutustunut 14.5.2024 annettuun tilintarkastuskertomukseen vuodelta 2023. Tarkastuslautakunnalla ei ole huomautettavaa tilintarkastuskertomuksessa esitetyn suhteen. Tarkastuslautakunta ehdottaa valtuustolle, että tilinpäätös hyväksytään ja tili-velvollisille myönnetään vastuuvapaus tilivuodelta 2023.

Laitilassa 14.5.2024

Ari Ketoniemi
puheenjohtaja

Seppo Lehtola
varapuheenjohtaja

Tuire Kinnala-Helo
jäsen

Joonas Rinne
jäsen

Marketta Vuorinen
jäsen